

Balaton-felvidéki
Nemzeti Park

8229 Csopak, Kossuth u. 16
Telefon: 87/555-266
Fax: 87/555-261
E-mail: bfnp@bfnp.hu
BFNPI KRID: 54526633E

BALATON-FELVIDÉKI NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁC

Ügyiratszám: 2938/2021.

Ügyintézőnk: Sinka Gábor +36 30 491 0063
Ügyintézőjük:

Tárgy: Természetvédelmi kezelői tájékoztató, illetve
közvetítési, tájékoztatói kezdeményezés

Melléklet: -
Hivatkozási szám: -

Tisztelt Jegyző Asszony / Úr!

A jó együttműködés és a preventív oltalom jegyében jogszabályban kijelölt természetvédelmi kezelőként kérem, hogy az alábbi tájékoztatást a helyben szokásos módon közzé tenni, illetve az I. és II. pontban foglaltakról az illetékességébe tartozó településeken a gazdálkodókat tájékoztatni szíveskedjen.

I. Védett természeti területekre, Natura 2000 területekre vonatkozó előírások, illetve kezelési javaslat

A természet védelméről szóló 1996 évi LIII. törvény 38. § (1) szerint, védett természeti területen (például: nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, ex-lege láp) a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges különösen:

- a) kutatás, gyűjtés, kísérlet végzéséhez, kivéve, ha a kutatást országos jelentőségű védett természeti területen az igazgatóság végzi;
- b) a gyepek feltöréséhez, felújításához, felülvizsgálásához, öntözéséhez, legeltetéshez, kaszáláshoz;
- c) a terület helyreállításához (például cserjeirtás), jellegének, használatának megváltoztatásához;
- d) termőföldnek nem minősülő földterület rendeltetésének, termőföld művelési ágának a megváltoztatásához;
- e) az erdőről és az erdő védelméről szóló törvény hatálya alá nem tartozó fa, facsoport, fasor, fás legelőn lévő fa kivágásához, telepítéséhez;
- f) nád és más vízínövényzet égetéséhez, irtásához, aratásához, gyepek és parlagterület, tarló és szalma égetéséhez, valamint – a kijelölt és kiépített tűzrakóhely kivételével – erdőterületen tűz gyújtásához;
- g) növényvédő szerek, bioregulátorok és egyéb irtószerek, valamint a talaj termékenységét befolyásoló vegyi anyagok felhasználásához;
- h) horgászathoz;
- i) közösségi és tömegsportesemények rendezéséhez, sportversenyhez, technikai jellegű sporttevékenység folytatásához;
- j) járművel történő közlekedéshez, az arra kijelölt mezőgazdasági és erdészeti használatú utak, az engedélyezett tevékenységek végzéséhez szükséges munkagépek, valamint a feladatukat ellátó – külön jogszabályokban erre feljogosított – személyek járművei kivételével.

Azokon a gyepeken, amelyek a Natura 2000 hálózat részei a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet előírásainak betartása is kötelező.

A NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet földhasználati előírásai:

3. § (1) A gyepterületeket legeltetéssel, illetve kaszálással kell hasznosítani.

(2) Gyepterületen csak szarvasmarha, juh, kecske, szamár, ló és bivaly legeltethető.

(3) A gyepterület túllegeltetése tilos.

(4) A gazdálkodási tevékenység során a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.

(5) Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok által elhullajtott ürületekből származhat, trágya kiszórása tilos.

4. § (1) A terület legalább 5, legfeljebb 10%-át – beleértve a természetvédelmi érdekből hatósági határozattal elrendelt eseti korlátozással érintett földterületeket is – kaszálásenként változó helyen kaszálatlanul kell hagyni.

(2) A belvív gyepterületről történő elvezetése és a gyepterület öntözése tilos.

(3) Napnyugtától napkeltéig a gépi munkavégzés tilos.

(4) A Natura 2000 gyepterületeken területi természetvédelmi hatóságnak, helyi jelentőségű védett természeti területnek minősülő Natura 2000 gyepterület esetében a települési önkormányzat jegyzőjének, a fővárosban a főjegyzőnek az engedélye szükséges, amelyet természetvédelmi hatósági jogkörében eljárva ad ki:

a) a nád irtásához, valamint

b) az október 31. és április 23. között történő legeltetéshez.

(5) Vadgazdálkodási létesítmények, berendezések kialakításához a vadászati hatóság engedélye szükséges. A vadászati hatósághoz a kérelem elektronikus űrlap útján is benyújtható.

5. § (1) A kaszálást a kaszálandó terület középpontjából indulva vagy a táblaszél mellől, az ott élő állatok zárványterületre szorítása nélkül kell elvégezni. A kaszálás során vadriasztó lánc használata kötelező.

(2) Az inváziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos.

(3) A kaszálás tervezett időpontját a tevékenység megkezdése előtt a földhasználónak legalább öt munkanappal írásban be kell jelentenie a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak. Amennyiben a (2) bekezdés szerinti védekezés során a földhasználó nem tudja betartani a 4. § (1) bekezdésében előírt 5%-os határértéket, úgy ezt a kaszálás időpontjáról szóló előzetes bejelentésével egy időben jeleznie kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak.

(4) Gyepterületen a szálás takarmány tárolása a kaszálást követő 30 napon túl tilos.

A Natura 2000 területek fenntartásai tervei elérhetőek Igazgatóságunk weblapján:

<https://www.bfnp.hu/hu/elfogadott-tervek>

A természetvédelmi hatóságok a Megyei Kormányhivatalok részét képezik, elérhetőségeik:

Veszprém Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Természetvédelmi Osztály 8200 Veszprém József Attila u. 36.

e-mail: veszprem.kornyezetvedelmifo@veszprem.gov.hu

Somogy Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Természetvédelmi Osztály 7400 Kaposvár, Nagy Imre tér 1.

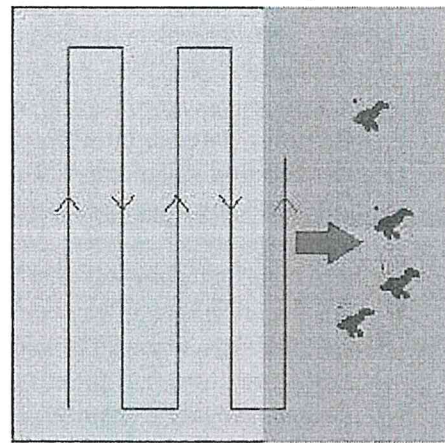
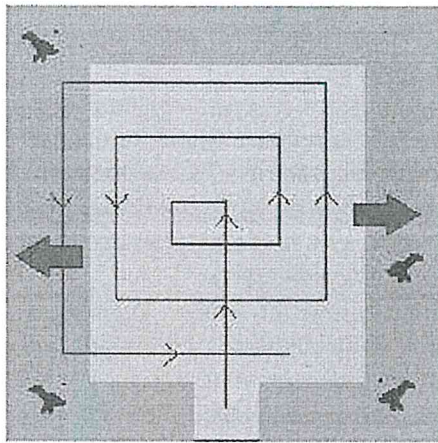
e-mail: kornyezetvedelem@somogy.gov.hu

Zala Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztály 8900 Zalaegerszeg, Mártírok u. 35-39.

e-mail: zoldhatosag@zala.gov.hu

II. Természetvédelmi területeken és NATURA2000 területeken kötelezően alkalmazandó, természetkímélő kaszálás módszerei:

- **Vadriasztó felszerelése és használata:** A védett és/vagy Natura 2000 területeken a vadriasztó lánc használata minden esetben kötelező. A vadriasztó lánc felszerelésének módja azonban nem mindegy, a nem megfelelően felszerelt láncok nem töltik be funkciójukat és a legtöbb esetben balesetveszélyesek is. Az optimálisan felszerelt vadriasztó a traktor elején, mintegy 4-4,5 m-re helyezkedik el a traktor hátuljára elhelyezett kaszától. A legtöbb traktor esetében jó megoldás a pótsúlyokra felszerelt tartószerkezeten, 5-8 cm-ként lógatott vasláncok alkotta láncfüggöny. Lényeges, hogy a vadriasztó láncfüggöny csak akkor töltheti be riasztó funkcióját, ha a traktor megfelelően lassan halad.
- **Kaszálási irányválasztás:** kiszorító kaszálás alkalmazása, középről kifelé haladással vagy oldalra szorítással.

- **Munkaszervezés:** napnyugtától napkeltéig nem folyhat kaszálás. Fontos, hogy napközben folyamatos legyen a munkavégzés, így a gépek hangja és mozgása "kiszámítható" lesz az állatok számára.
- **Sebesség és vágásszélesség:** e kettőből számítható az egységnyi idő alatt lekaszált terület nagysága. A maximum kaszaméret 3 m, és a traktorok kb. 4-6 km/h sebességgel haladhatnak.
- **Kaszaválasztás:** vágásmagasság szempontjából fontos. Kerülendő ún. szársértős kasza használata, mert a bekerült összes élőlényt a növényzettel együtt összeroppantja. Természetvédelmi szempontból a legjobb választás a duplakéses kasza.
- **Búvósávok és kaszálatlanul hagyott területek:** A kaszálás során kaszálatlanul hagyandó területek (búvósávok, foltok) nyújtanak menedéket és biztosítanak élőhelyet a gyepek állatvilágának. A kaszálatlanul hagyott területek (5-10%) meghagyása többféleképpen is történhet. A legtöbb gyepek esetében 100 méterenként (kb. 25-30 kaszanyom) fenn kell hagyni egy 10m szélességű (3-4 kaszanyom) sávot. A sávok szélessége és száma a gyepek alakja és mérete függvényében változhat. A búvósávok abban az esetben a leghatékonyabbak, ha összefüggő hálózatot képeznek a területen. A búvósávokat az őszi folyamán le lehet szártépezni, így ezeken a helyeken is biztosítható a gyepek felújulása. Nagy területek (>20 ha) esetében a búvósávok fennhagyása helyett/mellett célszerűbb a mozaikos kaszálás alkalmazása. Ebben az esetben a kaszálandó területet nem egy időben, hanem időben eltolva, 2-3 részletben kaszálják le. A kaszálások között legalább egy hónap teljen el, hogy az elsőként lekaszált területen a növényzet regenerálódhasson, mielőtt a fennhagyott terület kaszálása megkezdődik.

III. Vetési varjútelepekkel kapcsolatos tájékoztató:

A vetési varjú védetté nyilvánítását az indokolta, hogy a 1980-as évek elejétől – az emberi üldözés következtében – országos állománya a kilencvenes évek végére egy tizedére esett vissza. Ezzel párhuzamosan megkezdődött a faj urbanizálódása, mely során az üldözések elől a mezőgazdasági területekről egyre inkább a településekre húzott. Tekintetbe véve az elmúlt évtizedek rendkívül jelentős állománycsökkenését, a faj védelme a természetvédelem kiemelt feladata.

Felhívjuk figyelmét, hogy a jelenleg hatályos jogszabályok értelmében:

- Tilos a védett állatfajok egyedének zavarása, károsítása, kínzása, elpusztítása, szaporodásának és más élettevékenységének veszélyeztetése, lakó-, élő-, táplálkozó-, költő-, pihenő- vagy búvóhelyeinek lerombolása, károsítása (1996. évi LIII. törvény 43. § 1. bekezdés).
- A természetvédelmi hatóság engedélye szükséges védett állatfaj állományának szabályozásához, kártételének megelőzése érdekében riasztási módszer alkalmazásához, egyede fészkének áttelepítéséhez (1996. évi LIII. törvény 43. § 2. bekezdés).
- A tulajdonos, vagyongazdálkodó, használó köteles tőrni a természetvédelmi hatóságnak, az igazgatóságnak, illetve a természetvédelmi kezelést ellátó szervnek a védett természeti érték, terület, valamint egyedi tájérték oltalma, tudományos megismerése, bemutatása érdekében végzett tevékenységét, így különösen a természetvédelmi érték vagy egyedi tájérték megközelítését, bemutatását, őrzését, állapotának ellenőrzését, és a hatósági tájékoztató, valamint eligazító táblák elhelyezését (1996. évi LIII. törvény 41. § 1. bekezdés).
- Aki tevékenységével vagy mulasztásával a védett természeti értéket jogellenesen veszélyezteti, károsítja, elpusztítja, vagy védett természeti terület állapotát, minőségét jogellenesen veszélyezteti, rongálja, abban kárt okoz; a védett élő szervezet, életközösség élőhelyét, illetve élettevékenységét jelentős mértékben zavarja; természetvédelmi hatósági engedélyköteles tevékenységet, vagy - a természetvédelmi hatóság szakhatósági közreműködési kötelezettségéhez, vagy természetvédelmi szakkérdés vizsgálati kötelezettséghez kötött - más hatósági engedélyköteles tevékenységet engedély nélkül vagy az engedély természetvédelmi előírásaitól eltérően, továbbá a természet védelmét szolgáló jogszabályi előírást érintő bejelentést, ellenőrzött bejelentést anélkül vagy a tevékenység megkezdésére való jogosultság megnyílását megelőzően végez természetvédelmi bírságot köteles fizetni (1996. évi LIII. törvény 80.§).
- A természetvédelmi bírság nem mentesít a büntetőjogi, a szabálysértési, a kártérítési felelősség, valamint a tevékenység korlátozására, felfüggesztésére, tiltására, továbbá a helyreállításra vonatkozó kötelezettség teljesítése alól (1996. évi LIII. törvény 80.§ 5. bekezdés).
- Aki védett élő szervezet egyedét, származékát vagy barlangi képződményt jogellenesen megrongál, elvisz vagy elpusztít, illetve védett vagy fokozottan védett állatfaj egyedét élettevékenységében jelentős mértékben zavar, szabálysértést követ el (2012. évi II. törvény 187. §).
- Aki védett élő szervezet vagy az Európai Unióban természetvédelmi szempontból jelentős növény- vagy állatfaj egyedét, feltéve, hogy azok külön jogszabályban meghatározott, pénzben kifejezett értékének együttes összege eléri a fokozottan védett élő szervezet egyedei esetében megállapított, pénzben kifejezett legalacsonyabb értéket, büntetett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő (2012. évi C. törvény 242. §).

A jelenlegi jogszabályi környezet és hatósági gyakorlat szerint, abban az indokolt esetben, amikor nincs más kielégítő megoldás, költési időn kívüli fészekeltávolítást alkalmanként a természetvédelmi hatóság engedélyezhet. A faj költési ideje általában február közepétől június végéig tart, melyet az időjárási körülmények erősen befolyásolhatnak. Beavatkozásra engedély alapján június 1. és február 15. között van lehetőség. Felhívjuk figyelmét, hogy az ilyen beavatkozásoknak gyakori következménye, hogy a telepek lakói szétszóródva kezdik meg következő költési időszakban a fészkelést, ami sok esetben az eredeti helyszíneknél tapasztaltaknál sokkal jelentősebb konfliktusokat eredményezhet.

Felmerülő kérdésekben kollégáink, kiemelten a területileg illetékes természetvédelmi őrünk készséggel állnak rendelkezésre. Elérhetőségek: <https://www.bfnp.hu/hu/oldal/szervezeti-szemelyzeti-adatok>

Az irat kizárólag elektronikus formában kerül továbbításra. Jelen tájékoztatásunkat kizárólag a természetvédelmi kezelés vonatkozásában adtuk.

Csopak, 2021. 06. 07.

Tisztelettel:

Puskás Zoltán
igazgató

Kapják: 1. Címzett – e.mail
2. Irattár – helyben

